

rende Afslag i deres Forpagtningsafgift. Hvis man fulgte den Vej, som det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgtres (P. Christensen) har anbefalet, vilde man uden Spørgsmaal med en forholdsvist lille Beføstning kunne omgaa de nuværende Bygninger saaledes, at de kunne tilfredsstille disse Gaardes Behov, uden at man var nødt til at gaa til saa overordentlige Nybygninger, som dels her er foreslaaet og dels stilles i Udsigt i Anmærkningerne. Jeg kan derfor ikke andet end slutte mig til den Tanke, som det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgtres har udtalt og anbefaler, at man gaar denne Vej. Jeg tror ikke, at det derved er fornødent at komme ind paa Spørgsmaalet, hvorvidt Herregaarde bør udstykses eller ej. Man kan ikke slutte saaledes, som den ærede Ordfører gjorde, fra de private Ejeres Ulyst til at udstykke, thi den kan jo have mange andre Aarsager. Vi vide jo, at der hos de store Gods ejere, og for den Sags Skyld ogsaa hos de smaa Ejere, er en Tilbøjelighed til at holde sammen paa den Jord, de have, og ikke give den fra sig; det er vel bekendt. Men denne Betragtning gælder jo ikke for Staten. Og her vil Staten jo for øvrigt ikke komme til at afgive nogen Jord, men der er kun Spørgsmaal, om den skal bortforpagte den Jord, den har, i større Gaarde, eller om den skal bortleje den i mindre Huse. Det har ikke noget med det Spørgsmaal at gøre, som den ærede Ordfører rejste, men det maa bedømmes for sig. Jeg tror, at de ærede Herrer her i Tinget, som have knølet det Forslag, der er udsat for Arbejdet af et tidligere Medlem, Dr. Winther, om Bræstegaardsjorderes Udstykning, hvor efter Bræstegaardsjorder skulde behandles paa lignende Maade, jeg tror, at disse ærede Medlemmer kunne fornødigvis ikke have noget imod, at man her delvis gaar den samme Vej med Hensyn til Sorø Akademis Jorder. Jeg kan derfor ikke andet end anbefale saa vel det høje Ting som den ærede Kultusminister at tage denne Sag under nærmere Overvejelse. Jeg tvivler ikke om, at nu i Aar vil denne Bevilling blive forfattet, men den kommer naturligvis frem til næste Aar og fremdeles; thi dette Spørgsmaal kræver sin Løsning. Vi kunne ikke vedblive at lade Gaardene blive uden Bygninger eller staa med mangelfulde Bygninger, naar vi bevare dem i det Omfang, som de hidtil have haft, vi kunne forlange, at de skulde gøres mindre, og saa ville de nuværende Bygninger vise sig at være tilstrækkelige, i alt Fald naar der anvendes en mindre Beføstning paa dem.

Sorø: Der som det ærede Medlem der nu talte skulde saa Ret i den Forklaring, han gav, at denne Almanak-Forsølgelse til sig selv vil vende sig til bedste for dem, hvem man nu vil forurette, saa vilde ganske vist derved den praktiske Side af Spørgsmaalet være løst. Men det er sandelig ikke Hovedsagen. Jeg tror, at Hovedsagen ved dette Spørgsmaal er den Oplysning om Sunde-laget, som vi derigennem saa dels fra den høje Regerings Side, dels fra det høje Flertals Side. Den ærede Minister sagde, at han fandt det fuldstændig rigtig, at man ikke lod et offentligt Arbejde som Almanakken benyttes til Fremme af Bestræbelser, der direkte gik imod Statens Formaal: Det mente den ærede Minister var fuldstændig forsvarligt. Men nu vide vi jo alle sammem, hvad det er for Bestræbelser, der efter dette Ministeriums Mening gaar imod Statens Formaal. Enhver oppositionel Bestræbelse, der gaar imod Ministeriet, anses jo af dette Ministerium for en Bestræbelse, der gaar direkte imod Statens Formaal. Ministeriet og Staten — det have vi jo vænnet os til at se her i de senere Aar — ere et. Og de Tilfælde, der praktisk foreligge, og som altsaa efter Universitetets Mening gaa direkte mod Statens Formaal, hvad er det for Tilfælde? Det er en Venstre-Almanak og en socialdemokratisk Almanak. Det er disse Bestræbelser, som Universitetet har modsat sig som gaaende imod Statens Formaal. Der er altsaa ingen Tvivl om, hvad dette betyder: Det er et Led i den økonomiske Krig, som her i Landet er bleven ført med overordentlig megen Ihærdighed, med en Ihærdighed som man aldrig her i Landet tidligere har oplevet Mage til. Men jeg synes dog, at dette gaar for vidt. Thi dersom det er rigtigt, og dersom Ministeriet konsekvent vil gennemføre det, hvor er saa Enden? Vil Ministeriet virkelig gøre gældende, at ingen Statsindretning maa benyttes som Hjælpe-middel i Oppositionens Tjeneste eller til Bestræbelser, der gaa saa meget imod Statens Formaal, som Venstres og Socialdemokratiets Bestræbelser gøre — det er jo de Ting vi faktisk have liggende for os — saa maa ikke alene Almanakken være forbudt, men saa kunde Regeringen heller ikke paa nogen Maade tillade, at Venstremænd eller Socialdemokrater benytte Statens Jærnbaner til at rejse ud for at agitere. Det vilde jo være at benytte „Statens Midler til Bestræbelser, der gaa mod Statens Formaal“. Ministeriet burde virkelig ved hvert Billetekantor have en Mand siddende, der nøje paasaa, hvad disse Mennesker vilde bruge Statens Midler til. Dette Spørgsmaal om